

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

70910219 – Narkologiya
MUTAXASSISLIGI BO'YICHA MAGISTRATURA
2-YIL NARKOLOGIYA MODUL ISHICHI DASTURI

Bilim sohasi: 5000000 Soғ'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot
Ta'lim sohasi: 5100000 Soғ'liqni saqlash

Modul dasturi Toshkent tibbiyot akademiyasida ishlab chiqilgan.

Modul dasturi Toshkent tibbiyot akademiyasi Kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2024-yil "___" ___ dagi "___" sonli bayonmoma)

Tuzuvchilar:

Shadmanova L.Sh.

Toshkent tibbiyot akademiyasi, 1-son davolash fakulteti "Psixiatriya va narkologiya" kafedrasida dotsenti

Yadgarova N.F.

Toshkent tibbiyot akademiyasi, 1-son davolash fakulteti "Psixiatriya va narkologiya" kafedrasida dotsenti, "Narkologiya" mutaxassisligi bo'yicha magistratura direktori

Taqrizchilar:

Ichki taqrizchi:

Xodjayeva N.I.

Toshkent tibbiyot akademiyasi, 1-son davolash fakulteti "Psixiatriya va narkologiya" kafedrasida professori, t.i.d.

Tashqi taqrizchi:

Sultanov Sh.X.

Toshkent davlat stomatologiya instituti terapevtik yo'nalishlar №3 kafedrasida mudiri, t.i.d., dotsent

Magistratura bo'limi boshlig'i

Imamov A.A.

Kafedra mudiri:

Ashurov Z.Sh.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i

Azizova F.X.

1. O'quv modulining dolzarbligi va oliy ta'limdagi o'rni

Narkologiya tibbiyotining eng muhim bulimlaridan biri bulib, zamonaviy sog'lami saklash tuzimida nafakat klinik balki, ijtimoiy muammolarni xam uz ichiga oladi. Narkologik kasalliklar sonining ortishi, shaxs anomaliyalari va ijtimoiy muammolarni kengayishi, shu bilan birga kuzatilaetgan kasalliklar davolash usullari kengayishi yuqori malakali mutaxassis narkologlar tayarlanishini tokazo etadi. Shu katorada zamonaviy mutaxassis narkolog-magistrilar nafakat davolash, balki yetarli darajada profilaktik, ijtimoiy va tashkiliy-uslubiy ishlarni xam amalga oshira olishi kerak.

Yuqoridagilarga asosan, narkologik kasalliklarni tashxiloti va kompleks davolash, narkologiya yerdamini tashkil kilish, kasalliklarni profilaktikasi va bemorlarning reabilitatsiyasi muammolarini tulik xajmda egallagan narkologlar tayarlash talab etiladi.

"Narkologiya" fani mutaxassislik fanlar blokiga kiritilgan fan hisoblanib, magistraturaning 1 va 3 kurslarida o'qitilishi maqsadga muvofiq narkolog mutaxassisida Sog'lqni Saqlash tuzumining barcha bo'g'imida klinik jixatdan tashxislash, yuqori malakali tibbiy yordam ko'rsata olish hamda doiriy davolash va profilaktika chora-tadbirlarini o'kazish uchun zamin yaratib beradi.

2. O'quv modulining maqsadi va vazifalari

2.1. Modulning maqsadi: Fanni o'qitishdan maqsad – Sog'lqni Saqlash tuzumining birlamchi bo'g'imida jmsi, yoshidan qat'iy nazar yoki alohida shaxslarga va oila a'zolariga yuqori malakali tibbiy yordam ko'rsata olish hamda doiriy profilaktika chora-tadbirlarini o'kazishni o'rgatishdir. Inson ruhiyatini, uning qismlarining rivojlanishi, narkologik kasapliklarning xalqaro nomenklatura bo'yicha tomlanishi va ularni davolash asoslarini o'rgatish. Har bir narkologik kasallikning bshga qarab va ijtimoiy ta'sir natijasidagi o'zgarishlarni asosiy qonuniyatlarini o'rganish, bemorlarda davolash va profilaktika qilish ko'nikmalarini egaplashdan iboratdir. Mana shu ko'nikmalarni puxta egallagan yuqori malakali mutaxassis tayyorlash asosiy maqsadni tashkil etadi.

2. Modulning vazifalari:

- narkologik kasalliklar epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezini xakidagi bilimlarni zamonaviy darajada rivojlantirish;
- narkologik kasalliklar tashxisotining zamonaviy usullarni kullash buyicha bilimlarni rivojlantirish;
- narkologiya profilidagi davolash tashxis tadbirlarining etarli xajmi va tarkibini mustakil amklash kunikmalarini rivojlantirish;
- ambulator va stasionar sharoitlarda narkologik bemorlarga zarur va adekvat davolash va tashxis tadbirlar va muolajalar utkazishni o'rgatish;
- narkologik kasalliklarni bulgan bemorlarni zamonaviy laborator va instrumental tekshiruvlari natijalarini taxlil kilish ukuvlarini rivojlantirish.

1. O'quv modulining dolzarbligi va oliy ta'limdagi o'rni

Narkologiya tibbiyotning eng muxim bulimlaridan biri bulib, zamonaviy soglikni saklash tizimida nafakat klinik, balki, ijtimoiy muammolarni xam uz ichiga oladi. Narkologik kasalliklar sonining ortishi, shaxs anomaliyalari va ijtimoiy muammolarni kengayishi, shu bilan birga kuzatilaetgan kasalliklar davolash usullari kengayishi yukori malakali mutaxassis narkologlar tayerlanishini tokazo etadi. Shu katorda zamonaviy mutaxassis narkolog-magistrilar nafakat davolash, balki yetarli darajada profilaktik, ijtimoiy va tashkiliy-uslubiy ishlarni xam amalga oshira olishi kerak.

Yukoridagilarga asosan, narkologik kasalliklarni tashxisoti va kompleks davolash, narkologiya yerdamini tashkil kilish, kasalliklarni profilaktikasi va bemorlarning reabilitatsiyasi muammolarini tulik xajmda egallagan narkologlar tayerlash talab etiladi.

“Narkologiya” fani mutaxassislik fanlar blokiga kiritilgan fan hisoblanib, magistraturaning 1 va 3 kurslarida o'qitilishi maqsadga muvofiq. narkolog mutaxassisida Sog'liqni Saqlash tizimining barcha bo'g'inida klinik jixatdan tashxislash, yuqori malakali tibbiy yordam ko'rsata olish hamda doimiy davolash va profilaktika chora-tadbirlarini o'tkazish uchun zamin yaratib beradi..

2. O'quv modulining maqsadi va vazifalari

2.1. Modulning maqsadi: Fanni o'qitishdan maqsad – Sog'liqni Saqlash tizimining birlamchi bo'g'inida jinsi, yoshidan qat'iy nazar yoki alohida shaxslarga va oila a'zolariga yuqori malakali tibbiy yordam ko'rsata olish hamda doimiy profilaktika chora-tadbirlarini o'tkazishni o'rgatishdir. Inson ruxiyatini, uning qismlarining rivojlanishi, narkologik kasapliklarning xalqaro nomenklatura bo'yicha iomlanishi va ularni davolash asoslarini o'rgatish. Har bir narkologik kasallikning bshga qarab va ijtimoiy ta'sir natijasidagi o'zgarishlarni asosiy qonuniyatlarini o'rganish, bemorlarda davolash va profilaktika qilnsh ko'nikmalarini egaplashdan iboratdir. Mana shu ko'nikmalarni puxta egallagan yuqori malakali mutaxassis tayyorlash asosiy maqsadni tashkil etadi

2. Modulning vazifalari:

- narkologik kasalliklar epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezi xakidagi bilimlarni zamonaviy darajada rivojlantirish;
- narkologik kasalliklar tashxisotining zamonaviy usullarini kullash buyicha bilimlarni rivojlantirish;
- narkologiya profilidagi davolash tashxis tadbirlarining etarli xajmi va tarkibini mustakil aniklash kunikmalarini rivojlantirish;
- ambulator va stasionar sharoitlarida narkologik bemorlarga zarur va adekvat davolash va tashxis tadbirlar va muolajalar utkazishni urgatish;
- narkologik kasalliklari bulgan bemorlarni zamonaviy laborator va instrumental tekshiruvlari natijalarini taxlil kilish ukuvlarini rivojlantirish;

- narkologik bemorlarda shoshilinch xolatlar yuzaga kelganda zamonaviy darajada yukori malakali erdam kursatish kunikmasini rivojlantirish;
- narkologik kasalliklarda intensiv terapiya utkazish kunikmasini rivojlantirish;
- narkologik bemorlarga ijtimoiy va mexnat reabilitasiya tadbirlari kompleksini utkazish bilimlarini rivojlantirish;
- eng keng tarkalgan narkologik kasalliklarda kasallanish darajasini pasaytirish va ularning asoratlari oldini olish buyicha profilaktik tadbirlar realizasiyasi usullarini rivojlantirish.

2.3. Modul bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar:

Talaba:

-sog'liqni saqlash sohasida Davlat siyosati va uning amalga oshirilishida barcha boshqaruv organlarining mas'uliyati;

-O'zR tibbiyot sohasining rivojlanish strategiyasi va boshqaruv tuzilmasi (konsepsiya, tamoyillar, asosiy yo'nalishlari);

-sog'liqni saqlash tizimi va ularda olib borilayotgan islohotlar;

-sog'liqni saqlashni rivojlantirishning asosiy siyosiy tamoyillari, standartlari, istiqbollari;

-narkologiya zamonaviy funksional diagnostika usullari;

«Narkologiya» mutaxassisligi buyicha magistr tasavvurga ega bulishi kerak:

- tibbiyot rivojlanishining zamonaviy muammolari va magistral yunalishlari xakida;

- narkologik kasalliklar tashxisi va davolashning yangi texnologiyalari xakida;

bilishi va kullay olishi kerak:

- epidemiologik ma'lumotlar, etiologik omillar va xavf omillarining ta'siri, patogenezining zamonaviy nazariyasi, tasniflar, zamonaviy tashxis va erta tashxis usullari, turli boskichlardagi davolash rejaları, narkologik kasalliklarning birlamchi va ikkilamchi profilaktikasi;

- Uzbekiston Respublikasi soglikni saklash organlarining narkologiya xizmatiga tegishli buyruklari va normativ aktlarini;

kunikmaga ega bulishi kerak:

- narkologik bemorlarda yukori malakada surov utkazish;

- narkologik bemorlarni fizikal tekshiruvini mukammal darajada bajarish;

- narkologik bemorlarda zarur davolash-tashxis tadbirlari xajmi va tarkibini aniklash;

- narkologik profildagi bemorlarda ba'zi davolash va tashxis muolajalarni mustakil utkazish;
- kushimcha tekshiruvlar natijalarini taxlili kilish (laboratoriya, morfologik, funksional va boshk.);
- narkologik kasalliklar, ularning asoratlarini dispanser, narkologik stasionar, reanimasiya va intensiv terapiya bulimlari sharoitida mustakil individual va kompleks davolash utkazish;
- narkologik kasalliklar klinikasida shoshilinch xolatlar bulganda erdam kursatish va ba'zi reanimasion tadbirlarni utkazish;
- narkologik bemorlarda reabilitasiya tadbirlarini ishlab chikish va utkazish;
- narkologik profilga kirmagan bemorlarga maslaxat erdami kursatish;
- shifokorning tibbiy xujjatlari bilan ishlash.

3. Asosiy qism

3.1. Moduldagi amaliy (seminar, laboratoriya) mashg'ulotlari mavzulari, tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Umumiy narkologik sindromlar:

Narkologiyaning umumiy masalalari. Narkologiyaning predmeti va vazifalari. Narkologiyaning rivojlanish tarixi. Narkologiya predmeti va vazifalari. Narkologik kasalliklarning etiologiya va patogenezini. Narkologiyaning rivojlanish tarixi va asosiy yo'nalishlari. O'zbekistonda narkologik yordamni tashkillashtirish. Narkologiyaning yuridik va madaniy jixatlari. Narkologiyaning asosiy nizomlari, narkologiya soxasidagi Konunlar. O'zbekistonda narkologik yordamni tashkillashtirish. Narkologiyaning madaniy jixatlari. Narkologiyaning yuridik jixatlari. Narkologik bemorlarning ekspertizasi.

Narkologiyada umumiy psixopatologiya. Narkologiya amaliyotida sezgi va idrok buzilishlari. Narkologiya amaliyotida ong buzilishlari. Narkologiya amaliyotida xissiyot buzilishlari. Narkologiya amaliyotida fikrlash buzilishlari. Narkologiya amaliyotida intellekt buzilishlari. Narkologiya amaliyotida iroda va mayl buzilishlari. Narkologiya amaliyotida xarakat faoliyati buzilishlari. Narkologiyada psixopatologik sindromlar. Produktiv va negativ sindromlar. Narkologiyada nevrotik sindromlar. Affektiv sindromlar. Gallyusinator-paranoid sindromlar. Katatonik sindromlar. Talvasa sindromlari. Ong buzilish sindromlari. Dement sindromi.

Narkologiyada tekshiruv uslublari. Narkologiyada klinik va somatonevrologik tekshiruv uslublari. Narkologiyada klinik tekshiruv uslublari. Narkologiyada somatonevrologik tekshiruv uslublari. Narkologiyada instrumental va

laborator tekshiruv uslublari. Eksperimental-psixologik tekshiruv uslublari. Neyrofiziologik tekshiruv usullari. Elektrofiziologik tekshiruv usullari. Neyrorentgenologik tekshiruv uslublari. Narkologiyada epidemiologik tekshiruv uslublari. Laborator va instrumental tekshiruv uslublari (KT, PET). Narkologiyada genetik va immunologik tekshiruv uslublari. Narkologiyada genetik tekshiruvlar. Narkologiyada immunologik tekshiruvlar. Narkologiyada sosiologik tekshiruv uslublari.

Narkologik kasalliklarning umumiy semiotikasi. narkologik kasalliklarning sindromologiyasi va tasnifi. Narkologik kasalliklarning klassifikatsiyasi. Kasalliklarning xalkaro klassifikatsiyasi (10-kayta kurilgan shakli).“Psixoaktiv modda”,”narkotik modda”,”toksik modda” tushunchalari. PAM klassifikatsiyasi. Alkogolizm va alkogol psixozlari klassifikatsiyasi. Alkogolizm, narkomaniya va toksikomaniyalar tushunchasi. PAV ga karamlikning biologik asoslari va uning asosiy sindromlari.O‘zgargan reaktivlik sindromi. Ruxiy karamlik sindromi. Jismoniy karamlik sindromi. Surunkali narkotizatsiya oqibatlari sindromi. Narkomaniyalar rivojlanish bosqichlari.

Narkologik kasalliklarning diagnostikasi. PAV kabul kilishning diagnostik mezonlari. Narkologiyada shoshilinch xolatlarning diagnostikasi. Alkogol karamligida shoshilinch xolatlarning diagnostikasi. Narkomaniyalarda shoshilinch xolatlarning diagnostikasi. Toksikomaniyalarda shoshilinch xolatlarning diagnostikasi. Patologo-anatomik diagnostika asoslari.

Addiktiv shaxsning xususiyatlari: extiyojlar tizimi, motivasion doirasi. Narkomaniyalarda shaxs xususiyatlari. Alkogolizm da shaxs xususiyatlari. Toksikomaniyalarda shaxs xususiyatlari. Opiyli narkomaniya bilan kasallangan shaxslarning temperament, xarakter va munosabatlar sistemasini urganish. Efedronli narkomaniya bilan kasallangan shaxslarning temperament, xarakter va munosabatlar sistemasini urganish. Noximik va ximik karamliklar. Kompyuterga karam shaxs xususiyatlari. Uyinga karamlik, gembling.

Medikamentoz davolash. Davolashning boskichliligi. Narkologiyada kullaniladigan yangi dori vositalari. Psixotrop dori vositalari. Narkologiyada kullaniladigan boshka gurux dori vositalari. Nomedikamentoz davolash usullari. Insulin-shokli va elektro-titrok terapiya. Davolashning psixologik uslublari. Psixoterapiya. Narkomaniyalarni davolashning noan'anaviy usullari. Narkomaniyalarda reabilitatsiya masalalari.

Karamlik sindromini davolash boskichlari. Intensiv davolash boskichi. Residivga karshi davolash boskichi. Stabillovchi terapiya. Narkologik yordam kursatishning individual rejasini ishlab chikish. MDX va chet el mamlakatlarida narkologik yordam kursatish dasturlari va modellari.

Xususiy narkologiya:

Alkogolga karamlik (alkogolizm): klinikasi, kechishi, davolash, reabilitatsiya. Ekspertiza masalalari. Alkogolizm. Klinikasi. Kechishi. Alkogolizmning klinikasi va kechishi.O‘smirlar alkogolizmi. Karilik yoshidagi alkogolizm. Ayollarda alkogolizm. Alkogolizm da qo‘shqaramlik (sozavisimost pri alkogolizme). Alkogolli fetal sindromi. Alkogolizm kechishi va kurinishlariga kushimcha omillarning ta'siri.

Alkogolizmni klinik va laborator diagnostikasi. Etanolni davriy kabul qilishning bioximik korrelyatlari. Alkogolizm bilan kasallangan bemorlar konida alkogoldehidrogenaza (ADG) fermenti aktivligining dinamikasi. Utkir alkogol intoksikatsiyasida kon zardobida ADG ning aktivligi. Alkogolizm diagnostikasida alkogoldehidrogenaza testining qullanilishi. Alkogolizmning utkir va remissiya davrida bemorlar konida lipidlar mikdori va fermentlar aktivligi. Etanol bilan utkir va surunkali intoksikatsiyada kreatinkinaza izofermentlarining aktivligi – diagnostik test sifatida. Etanol bilan utkir va surunkali intoksikatsiya xolatida bioximik diagnostika asoslari. Differensial diagnostika. Alkogolizmning differensial diagnostikasi. Alkogolizm bilan kasallangan bemorlarni davolash, reabilitatsiyasi va ekspertizasi. Davolashning boshlangich boskichi. Aktiv antialkogolli medikamentoz davo. Shartli-reflektor terapiya. Sensibillovchi terapiya. Psixotrop dori vositalari bilan davolash. Psixoterapiya. Kullab turuvchi terapiya. Alkogolizm bilan kasallangan bemorlarni farmakologik reabilitatsiyasi. Alkogol karamligini davolashning noan'anaviy davolash usullari. Alkogolizmning sud-psixiatrik va mexnat ekspertizasi. Alkogolizmning profilaktikasi.

Etanol suiste'mol qilishning tibbiy okibatlari. Xazm a'zolarining zararlanishi. Yurak kon-tomir sistemasining zararlanishi. Immun sistemaning zararlanishi. Markaziy va periferik nerv sistemasining zararlanishi. Kon sistemasining zararlanishi. Nafas olish sistemasining zararlanishi. Ayiruv sistemasining zararlanishi. Endokrinnoy sistemasining zararlanishi. Jinsiy bezlarning zararlanishi. Seksual buzilishlar.

Alkogol psixozlari. klinikasi, diagnostikasi va davolash. Alkogol psixozlar. Klinikasi. Davolash. Alkogol deliriysi. Alkogol gallyusinozi. Alkogol paranoidi. Utkir va surunkali alkogol ensefalopatiyalari. Korsakov psixoz. Patologik mastlik. Alkogol psixozlari, diagnostika va diff. diagnostikasi, davolash, reabilitatsiyasi, ekspertizasi. Alkogol psixozlarining diagnostikasi. Alkogol psixozlarining dif. diagnostikasi. Alkogol psixozlarini davolash xususiyatlari. Reabilitatsiyaning xususiyatlari. Alkogol psixozlarining ekspertizasi.

Narkologik kasalliklar va ruxiy kasalliklar. Alkogolizm va boshka nerv-ruxiy kasalliklar (psixopatiya, nevroz, BMJ, shizofreniya, epilepsiya, bipolyar buzilishlar, oligofreniya). Narkomaniyalar va boshka ruxiy kasalliklar (psixozlar, chegaraviy ruxiy buzilishlar va b.k.).

Narkotik karamlik (narkomaniyalar). Narkotizm va narkomaniya. Narkomaniyalar rivojlanishi. Narkomaniyalarning yoshga xos xususiyatlari.

Narkotizm sosiologiyasi. Narkotizm kurinishlarini sosiologik tekshiruv usullari. Narkomaniya bilan xastalangan bemorlarni ijtimoiy-demografik xususiyatlari. Shaxs muammosi narkotizatsiyaning xavf omili sifatida. Oilaviy xavf omillari. Soglik uchun zararli okibatlari. Narkotik vositalarni suiste'mol qilishning ijtimoiy okibatlari. Uzini baxolash - narkotizatsiyaning extimoliy prediktori sifatida. Narkomaniyaning rivojlanish omillari. Xavf guruxlari. Narkotik vositalarni davriy

ravishda kabul kiluvchi shaxslarning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari. Narkotizm va narkomaniya.

Narkomaniyalar va toksikomaniyalar. Opioidlarni kabul kilish natijasida kelib chikadigan ruxiy va xulk-atvor buzilishlari (F11). Kannabinoidlarni kabul kilish natijasida kelib chikadigan ruxiy va xulk-atvor buzilishlari (F12). Sedativ va uxlatuvchi vositalar kabul kilish natijasida kelib chikadigan ruxiy va xulk-atvor buzilishlari (F13). Uxlatuvchi vositalarni suiste'mol kilish. Tinchlantiruvchi vositalarni suiste'mol kilish. Nonarkotik va analgetik va antigistamin vositalarni suiste'mol kilish. Kokain va boshka stimulyatorlar, jumladan kofein kabul kilish natijasida kelib chikadigan ruxiy va xulk-atvor buzilishlari (F14). Kokain va amfetamin tipidagi vositalarni suiste'mol kilish. Efedronli narkomaniya. Maishiy stimulyatorlar ni suiste'mol kilish. Gallyusinogenlarni kabul kilish natijasida kelib chikuvchi ruxiy va xulk-atvor buzilishlari (F16). Tamaki maxsulotlarini kabul kilish natijasida kelib chikuvchi ruxiy va xulk-atvor buzilishlari (F17). Uchuvchan erituvchilar kabul kilish natijasida kelib chikuvchi ruxiy va xulk-atvor buzilishlari (F18). Narkotiklar va boshka psixoaktiv moddalar kabul kilish natijasida kelib chikuvchi ruxiy va xulk-atvor buzilishlari (F19).

Narkomaniyalarni differensial diagnostikasi va davolash. Narkomaniyalarni differensial diagnostikasi. Narkomaniyalarni davolashning asosiy tamoyillari. Psixoterapiya. Farmakologik davolash usullari. Detoksikasiyada kullaniluvchi farmakologik dori vositalari. Forsirlangan detoksikasiya. Reabilitasion farmakologik dori vositalari.

Narkomaniyalarni tibbiy va notibbiy reabilitasiyasi. Narkologiyada reabilitasion dasturlar. Individual psixologik maslaxat berish dasturi. Guruxli psixologik maslaxat berish dasturi. Narkotikka karam shaxslarni jamoada reabilitasiya kilish dasturi. Narkotikka karam shaxslarni psixososial reabilitasiyasi. Mexnat va sud-psixiatrik ekspertizasi. Narkomaniya va ruxiy kasalliklar.

Narkologiyada shoshilinch xolatlar. Alkogolizm, narkomaniya va toksikomaniyalarda shoshilinch xolatlar diagnostikasi. Alkogolizm, narkomaniya va toksikomaniyalarda shoshilinch xolatlarni davolash.

Addiktologiya. Noximik karamliklar. Kompyuter karamligi. Igromaniya. Trudogolizm va b.k. Intoksikasion psixozlar. Klinik manzarasi va kechishi. Narkotik, toksikomanik va boshka dori vositalari bilan zazarlanishlar natijasida kelib chikadigan psixozlar. Narkotikka karam shaxslar orasida xavfli infeksiyalarning tarkalganligi. Narkomaniya va gepatit. Narkomaniya va OITS. Polinarkomaniya. Polinarkomaniya. Zamonaviy psixotrop dori vositalari. Atipik antipsixotiklar. Serotoninni kayta kamrab olinishini selektiv ingibitorlari (SIOZS). Trankvilizatorlar bilan davolashning asosiy tamoyillari. Narkomaniya va alkogolizmni davolashning psixoterapevtik uslublari va reabilitasion tadbirlar. Narkomaniya va alkogolizmni davolashning psixoterapevtik uslublari va reabilitasion tadbirlar. Chet el narkologiyasining zamonaviy yunalishlari. Chet el narkologiyasining zamonaviy yunalishlari. Narkomaniya, toksikomaniya va alkogolizmni davolashga zamonaviy

yondashuv. Narkologik kasalliklar profilaktikasi. Alkogolizmni profilaktikasi. Narkomaniya prfilaktikasi. Toksikomaniya profilaktikasi. Stressologiya. Olib keluvchi omillar, klinikasi, kechishi, bemorlar reabilitasiyasi.

Amaliy mashg‘ulotlari rejasi.

1 semestr (40 ta mashgulot)

NARKOLOGIYA^aNING UMUMIY MASALALARI

1-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkologiyaning predmeti va vazifalari.

- 1.Narkologiya fani, uning predmeti.
- 2.Narkologiya fani, vazifalari.

2-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkologik kasalliklarning etiologiya va patogenezi.

- 1.Narkologik kasalliklarning etiologiyasi.
- 2.Narkologik kasalliklarning patogenezi.

3-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkologiyaning rivojlanish tarixi va asosiy yo‘nalishlari.

- 1.Narkologiyaning rivojlanish tarixi.
- 2.Narkologiyaning asosiy yunalishlari.

4-mashg‘ulot rejasi.

Mavzu: Narkologiyaning asosiy nizomlari.

- 1.Narkologiyaning asosiy nizomlari.
- 2.Narkologiya soxasidagi konunlar.

5-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkologiya soxasidagi konunlar va buyruklar.

1. Narkologiya soxasidagi konunlar
2. Narkologiya soxasidagi buyruklar

6-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: O‘zbekistonda narkologik yordamni tashkillashtirish

- 1.Narkologiya xizmatini madaniy asoslari.
- 2.Uzbekistonda narkologiya xizmati madaniy asoslari.

7-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkomaniyalarga karshi kurashni olib borishni tashkil etish.

1. Narkomaniyalarga karshi kurashni olib borishni tashkil etish.

8-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkologiyaning madaniy jixatlari.

1. Narkologiyaning madaniy jixatlari.

9-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkologiyaning yuridik jixatlari.

1. Narkologiyaning yuridik jixatlari.

10-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkologik bemorlarning ekspertizasi.

1. Narkologik bemorlarning ekspertizasi.

11-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkologik kasalliklarning epidemiologiyasi.

1. Narkologik kasalliklarning epidemiologiyasi.

12-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Sezgi buzilishlari.

1. Sezgi buzilishlari.

13-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Idrok buzilishlari.

1. Idrok buzilishlari.

14-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Xotira buzilishlari.

1. Xotira buzilishlari.

15-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Dikkat buzilishlari.

1. Dikkat buzilishlari.

16-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Fikrlash buzilishlari.

1. Fikrlash buzilishlari.

17-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Xissiyot buzilishlari.

1. Xissiyot buzilishlari.

18-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Intellekt buzilishlari.

1. Intellekt buzilishlari.

19-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Iroda va mayl buzilishlari.

1. Iroda va mayl buzilishlari.

20-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Xarakat faoliyati buzilishlari.

1. Xarakat faoliyati buzilishlari.

21-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Ong va es-xush buzilishlari.

1. Ong va es-xush buzilishlari..

22-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Shaxs xususiyatlari.

1. Shaxs xususiyatlari.

23-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Produktiv va negativ sindromlar.

1. Produktiv sindrom.
2. Negativ sindrom.

24-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Narkologiyada nevroitik sindromlar.

1. Narkologiyada nevroitik sindromlar.

25-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Affektiv sindromlar.

1. Affektiv sindromlar.

26-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Gallyusinator-paranoid sindromlar.

1. Gallyusinator-paranoid sindromlar.

27-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Katatonik sindromlar.

1. Katatonik sindromlar.

28-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Talvasa sindromlari.

1. Talvasa sindromlari.

29-mashg'ulot rejasi.

Mavzu: Ong buzilish sindromlari.

1. Ong buzilish sindromlari.

30-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Intellekt buzilish sindromlari.

1. Intellekt buzilish sindromlari.

31-mashgʻulot rejasi

Mavzu: Narkologiyada klinik tekshiruv uslublari.

1. Narkologiyada klinik tekshiruv uslublari.

32-mashgʻulot rejasi

Mavzu: Narkologiyada somatonevrologik tekshiruv uslublari.

1. Narkologiyada somatonevrologik tekshiruv uslublari.

33-mashgʻulot rejasi

Mavzu: Eksperimental-psixologik tekshiruv uslublari

1. Eksperimental-psixologik tekshiruv uslublari

34-mashgʻulot rejasi

Mavzu: Neyrofiziologik tekshiruv usullari.

1. Neyrofiziologik tekshiruv usullari.

35-mashgʻulot rejasi

Mavzu: Elektrofiziologik tekshiruv usullari.

1. Elektrofiziologik tekshiruv usullari.

36-mashgʻulot rejasi

Mavzu: Neyrorentgenologik tekshiruv uslublari.

1. Neyrorentgenologik tekshiruv uslublari.

37-mashgʻulot rejasi

Mavzu: Laborator va instrumental tekshiruv uslublari (KT, PET)

1 Laborator va instrumental tekshiruv uslublari (KT, PET)

38-mashgʻulot rejasi

Mavzu: Narkologiyada epidemiologik tekshiruv uslublari.

1. Narkologiyada epidemiologik tekshiruv uslublari.

39-mashgʻulot rejasi

Mavzu: Narkologiyada genetik va immunologik tekshiruv uslublari.

1. Narkologiyada genetik va immunologik tekshiruv uslublari.

40-mashgʻulot rejasi

Mavzu: Narkologiyada sosiologik tekshiruv uslublari.

1. Narkologiyada sosiologik tekshiruv uslublari..

2 semestr (40 ta mashgulot)

41-mashgʻulot rejasi

Mavzu: Narkologik kasalliklarning tasnifi

1. Narkologik kasalliklarning tasnifi.

42-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Kasalliklarning xalkaro tasnifi(10-kayta kurilganshakli)

1 Kasalliklarning xalkaro tasnifi(10-kayta kurilganshakli)

43-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: “Psixoaktiv modda”,”narkotik modda”,”toksik modda”tushunchalari.

1. “Psixoaktiv modda”,”narkotik modda”,”toksik modda”tushunchalari.

44-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: PAM klassifikasiyasi. Alkogolizm va alkogol psixozlari klassifikasiyasi.

1. PAM klassifikasiyasi. Alkogolizm va alkogol psixozlari klassifikasiyasi.

45-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Alkogolizm, narkomaniya va toksikomaniyalar tushunchasi.

1. Alkogolizm, narkomaniya va toksikomaniyalar tushunchasi.

46-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: O‘zgargan reaktivlik sindromi.

1. O‘zgargan reaktivlik sindromi.

47-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Ruxiy karamlik sindromi.

1. Ruxiy karamlik sindromi.

48-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Jismoniy karamlik sindromi.

1. Jismoniy karamlik sindromi.

49-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Surunkali narkotizasiya oqibatlarini sindromi.

1.Surunkali narkotizasiya oqibatlarini sindromi.

50-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkomaniyalar rivojlanish bosqichlari.

1. Narkomaniyalar rivojlanish bosqichlari.

51-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: PAV kabul kilishning diagnostik mezonlari.

1. PAV kabul kilishning diagnostik mezonlari.

52-mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkologiyada shoshilinch xolatlarning diagnostikasi.

1. Narkologiyada shoshilinch xolatlarning diagnostikasi

53-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Alkogol karamligida shoshilinch xolatlarning diagnostikasi.

1. Alkogol karamligida shoshilinch xolatlarning diagnostikasi.

54-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Narkomaniyalarda shoshilinch xolatlarning diagnostikasi.

1. Narkomaniyalarda shoshilinch xolatlarning diagnostikasi.

55-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Toksikomaniyalarda shoshilinch xolatlarning diagnostikasi.

1. Toksikomaniyalarda shoshilinch xolatlarning diagnostikasi.

56-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Patalogo-anatomik diagnostika asoslari.

1. Patalogo-anatomik diagnostika asoslari.

57-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Addiktiv shaxsning xususiyatlari: extiyojlar tizimi, motivasion doirasi.

1. Addiktiv shaxsning xususiyatlari: extiyojlar tizimi, motivasion doirasi.

58-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Narkomaniyalarda shaxs xususiyatlari.

1. Narkomaniyalarda shaxs xususiyatlari.

59-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Alkogolizm da shaxs xususiyatlari.

1. Alkogolizm da shaxs xususiyatlari.

60-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Toksikomaniyalarda shaxs xususiyatlari.

1. Toksikomaniyalarda shaxs xususiyatlari.

61-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Opiyli narkomaniya bilan kasallangan shaxslarning temperament, xarakter va munosabatlar sistemasini urganish

1. Opiyli narkomaniya bilan kasallangan shaxslarning temperament, xarakter va munosabatlar sistemasini urganish

62-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Efedronli narkomaniya bilan kasallangan shaxslarning temperament, xarakter va munosabatlar sistemasini urganish

1. Efedronli narkomaniya bilan kasallangan shaxslarning temperament, xarakter va munosabatlar sistemasini urganish.

63-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Noximik va ximik karamliklar.

1. Noximik va ximik karamliklar.

64-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Kompyuterga karam shaxs xususiyatlari.

1. Kompyuterga karam shaxs xususiyatlari.

65-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Uyinga karamlik, gembling.

1. Uyinga karamlik, gembling.

66-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Medikamentoz davolash. Davolashning boskichliligi.

1. Medikamentoz davolash. Davolashning boskichliligi.

67-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Narkologiyada kulaniladigan yangi dori vositalari.

1. Narkologiyada kulaniladigan yangi dori vositalari.

68-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Psixotrop dori vositalari.

1. Psixotrop dori vositalari.

69-mashg'ulot rejasi

Mavzu: Narkologiyada kulaniladigan boshka gurux dori vositalari.

1. Narkologiyada kulaniladigan boshka gurux dori vositalari..

70- mashg'ulot rejasi

Mavzu: Nomedikamentoz davolash usullari. Insulin-shokli va elektro-titrok terapiya.

1. Nomedikamentoz davolash usullari. Insulin-shokli va elektro-titrok terapiya.

71- mashg'ulot rejasi

Mavzu: Davolashning psixologik uslublari.

1. Davolashning psixologik uslublari.

72- mashg'ulot rejasi

Mavzu: Psixoterapiya.

1. Psixoterapiya.

73- mashg'ulot rejasi

Mavzu: Narkomaniyalarni davolashning noan'anaviy usullari.

1. Narkomaniyalarni davolashning noan'anaviy usullari.

74- mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkomaniyalarda reabilitasiya masalalari.

1. Narkomaniyalarda reabilitasiya masalalari.

75- mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Karamlik sindromini davolash boskichlari.

1. Karamlik sindromini davolash boskichlari.

76- mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Intensiv davolash boskichi.

1. Intensiv davolash boskichi.

77- mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkologik kasalliklarning terapiyasining umumiy masalalari

1. Psixoterapiya.

78- mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Stabillovchi terapiya.

1. Stabillovchi terapiya.

79- mashg‘ulot rejasi

Mavzu: Narkologik yordam kursatishning individual rejasini ishlab chikish.

1. Narkologik yordam kursatishning individual rejasini ishlab chikish.

80- mashg‘ulot rejasi

Mavzu: MDX va chet el mamlakatlarida narkologik yordam kursatish dasturlari va modellari.

1. MDX va chet el mamlakatlarida narkologik yordam kursatish dasturlari va modellari.

Ilmiy tadqiqot ishi (rotasiyalar)ni tashkil etish bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar.

Ilmiy tadqiqot ishi (rotasiyalar) tartibi.

1. Tematik rotasiya: Narkologik stasionarga kabul kilish (RNM)

Rotasiyaning maqsadi: Axoliga narkologik yordam ko‘rsatishga asoslangan va narkologik bemorlarning xuquqlarini xisobga olgan xolda narkologik shifoxonaga bemorlarni yotqizishga bo‘lgan ko‘rsatmalarni aniqlash ko‘nikmalarini egallash.

Magistratura talabasi quyidagilarni bajara olishi zarur:

- bemorning narkologik xolatini malakali ravishda baxolash va uni yotqizishga ko‘rsatmalarni aniqlash;
- tegishli tibbiy xujjatlarni malakali tarzda to‘ldirish;
- narkologik bemorga shoshilinch yordam ko‘rsatish;
- narkologiya va psixiatriya xuquqiy aspektlarini bilish.

2. Tematik rotasiya: Narkologiyada tekshiruv uslublari (TShRKSh)

Rotasiyaning maqsadi: narkologik bemorlarni tekshiruv uslublarini rejalashtirish, tulik xajmda belgilash.

Magistratura talabasi quyidagilarni bajara olishi zarur:

- malakali ravishda narkologik bemorlar klinik tekshiruvini o'tkazish;
- somatonevrologik, klinik, laborator-instrumental tekshiruvlar kompleksini ishlab chiqish;
- somatonevrologik, klinik, laborator-instrumental tekshiruvlar kompleksini ishlab chiqish va amalga oshirish;
- tibbiy xujjatlarni to'la xajmda olib borish.

3. Tematik rotasiya: Narkologik kasalliklarning diagnostikasi (TShRKSh)

Rotasiyaning maqsadi: narkologik bemorlarning va narkologiyada shoshilinch xolatlarni diagnostik rejalashtirish, tulik xajmda belgilash.

Magistratura talabasi quyidagilarni bajara olishi zarur:

- narkologik kasalliklarning diagnostikasini;
- PAV kabul kilishning diagnostik mezonlarini;
- narkologiyada shoshilinch xolatlarning diagnostikasi;
- alkogol karamligida shoshilinch xolatlarning diagnostikasi;
- narkomaniyalarda shoshilinch xolatlarning diagnostikasi;
- toksikomaniyalarda shoshilinch xolatlarning diagnostikasi;
- patalogo-anatomik diagnostika asoslari

4. Tematik rotasiya: Narkologik kasalliklarni davolash (TShRKSh)

Rotasiyaning maqsadi: narkologik bemorlarni davolashning umumiy prinsiplari, uni rejalashtirish, tulik xajmda belgilash.

Magistratura talabasi quyidagilarni bajara olishi zarur: -davolashning medikamentoz va nomedikamentoz usullarini;

- davolashning boskichliligini;
- narkologiyada yangi dori vositalarini;
- nomedikamentoz davolash usullarini;
- insulin- shokli va elektro-titrok terapiyani;
- davolashning psixologik uslublarini;
- psixoterapiyani;
- resosializasiya va readaptasiyani;
- narkomaniyalarni davolashning noan'anaviy usullarini;
- narkomaniyalarda rehabilitasiya masalalarini kullay olishi.

5. Tematik rotasiya: Stasionarda ko'rsatiladigan majburiy ravishdagi yordam (Toshkent shaxar majburiy davolash shifoxonasi)

Rotasiyaning maqsadi: majburiy ravishda davolanayotgan narkologik bemorlarni yuqori malakali ravishda olib borish.

Magistratura talabasi quyidagilarni bajara olishi zarur:

- narkologik bemorlarning majburiy ravishda davolanishga kursatmalarni aniklash;
- majburiy ravishda davolanayotgan stasionar sharoitida narkologik bemorlarni

klirik tekshiruvini o'tkazish;

- tashxis usullari xajmini aniqlash va ularning natijalarini baholash;
- davolash taktikasi va reabilitasiya dasturini tuzish, bemorlarning xavfli xarakterlarini profilaktikasi bo'yicha tadbirlar o'tkazish;
- narkologik bemorlarda uchraydigan antisosial va kriminal xulki profilaktika qilish;
- majburiy narkologik stasionarning tibbiy xujjatini malakali tarzda olib borish va narkologiyaning xuquqiy masalalariga diqqat qaratish.

6. Tematik rotasiya: O'tkir alkogol intoksikasiyasi (RNM)

Rotasiyaning maqsadi: o'tkir alkogol intoksikasiya xolatidagi bemorlarni malakali olib borishni urganish.

Magistratura talabasi quyidagilarni bajara olishi zarur:

- malakali mutaxassis sifatida o'tkir alkogol intoksikasiya xolatidagi bemorlardan anamnez yig'a olish, ruxiy xolatini baxolay olish;
- bemor xolatining og'irlagini aniqlash;
- bemorlarga adekvat dezintoksikasion terapiya o'tqazish;
- bemorning tibbiy xujjatini yuqori malakali ravishda olib borish

7. Tematik rotasiya: PAV bilan o'tkir zaxarlanish (RNM)

Rotasiyaning maqsadi: PAV bilan utkir zaxarlangan bemorlarni olib borish ko'nikmasini egallash.

Magistratura talabasi quyidagilarni bajara olishi zarur:

- PAV bilan zaxarlangan bemorlarni malakali ravishda klinik tekshiruvdan o'tkazish;
- tashxisiy tekshiruv usullari xajmini aniklash va ularning natijalarini baxolash;
- abstinent xolatida va postabstinent davrda qiyosiy tashxis o'tkazish va yakuniy tashxis ko'yish;
- davolash va reabilitasiya taktikasini tuzish, shuningdek bemorlarning jamoat uchun xavfli xarakterlarini profilaktikasi buyicha tadbirlarni belgilash;
- kasallik tarixini malakali ravishda to'ldirish;
- ijtimoiy xavfli va og'ir bemorlarni nazorat qilish.

2.6. Magistratura talabasi amaliyoti

Amaliy o'kitish (magisterlik amaliyoti) ixtisoslashgan narkologiya va psixiatriya bo'limlarida, shu bilan birga stasionarning kabul bo'limi, tez yordam bo'limi, yordamchi tashxis bo'limlarida (kabinetlar) ShND da trener boshchiligida olib borilib, kerakli davolash va diagnostik muolajalar bajarilishi o'rgatiladi. Tibbiy xujjatlar to'ldiriladi, amaliy ko'nikmalar bir qismi navbatchilik vaqtida o'zlashtiriladi. Birinchi yil navbatchilik trener yoki bo'limdagi navbatchi shifokor nazorati ostida bo'ladi, ikkinchi yil mustaqil navbatchilik rejalashtiriladi.

3. O'zlashtirish nazorati

MAGISTRATURA TALABASI BILIMLARINI BAHOLASH

Mazkur dastur O'zbekiston Respublikasining Oliy va O'rta maxsus ta'lim vazirligining 20.08.04 yilda chikkan 388 sonli buyrug'iga asosan va shu buyrukka muvofik ishlab chiqilgan.

Reyting tizimi magistratura talabasining o'quv dasturini ta'lim olayotgan magistratura talabasiatura talabasilarning bilimlarini differensiallashgan tarzda va ob'ektiv baholash imkonini beruvchi zamonaviy va adekvat nazorat usulidir.

Magistratura talabasi bilimni baholashni aniqlashda uni davomati, darslardagi faolligi, muolajalarda qatnashishi, seminarlarga tayyorgarlik darajasi, konspektlari to'liqligi inobatga olinadi. Adabiyotlar bilan ishlashi, klinik konferensiyalarga qatnashishi, amaliy darslarni olib borishi, o'quv-metodik material tayyorlashi, ilmiy izlanish ishlarini olib borishi xisobga olinadi

Magistratura talabasini o'zlashtirishi uzviy ravishda xar semestr 2 bosqichida quyidagi shakllarda olib boriladi:

1 bosqich – joriy baholash (JB).

2 bosqich – yakuniy baxolash (YaB) –yarim yillik yoki yillik attestasiya.

Bu nazorat boskichlarining xar biri 100 balldan baxolanadi.

Tuplangan ballar jamlab (JB yoki OB+YaB), o'rtacha ko'rsatkichi magistratura talabasining reyting daftariga ko'yiladi.

Magistratura talabasini kursdan kursga utkazishda uni bir o'quv yili mobaynida to'plagan umumiy reyting bali xisobga olinadi. Kursga o'tish rektor buyrug'iga asosan amlga oshiriladi.

Fanning umumiy metodologik bloki ON (xar bir programma mavzusining tugaganidan sung) va YaN turida baxolanadi.

Mutaxassislik buyicha teoritik kism JN kurinishida, seminar darslarda ogzaki javob berish bilan utkaziladi, YaN test nazoratini yozma shaklda akademiyaning test markazida o'tqaziladi.

Xar bir semestr oxirida **YaN** utkaziladi, baxolash mezonlari JN baxolash gradasiyasi mezonlariga uxshash buladi.

Nazariy bilimlar:

I. Magistratura talabasi reytingi seminar kuratori tomonidan seminarga qatnashgan barcha ishtirokchilarga joriy baxolash sifatida baxolar qo'yiladi va u quyidagi qismlardan iborat:

-seminarda so'zga chiqqanlik baxosidan;

-faolligi uchun(1so'zga chiqish -3 ball, 2so'zga chiqish-4 ball,3so'zga chiqish-5 ball).Agar seminar qatnashchisi so'zga chiqmasa, unga 0 ball qo'yiladi. Baxolar jurnalga qismlar ko'rinishida qo'yiladi, masalan 4\5,4-so'zga chiqqani uchun baxo, 5- seminar qatnashchisi 3 va undan ko'p marta so'zga chiqqan bo'ladi. Seminar qatnashchisini bilimlarini baxolash uchun kompyuterli dasturlardan foydalaniladi (seminardan keyingi kuni test o'tkaziladi).

Natija quyidagicha baxolanadi:

86-100 - a'lo

71-85 - yaxshi

55-79 - qoniqarli

55% dan past qoniqarsiz.

Xamma uchta baxolar jurnalda qayd qilinadi (masalan 4\4\3).

II. Dasturning ma'lum bo'limi yakunlangandan keyin oraliq nazorat o'tkaziladi.

III. O'quv yilining oxirida yakuniy nazorat o'tkaziladi va u butun o'tilgan materiallar bo'yicha (V) sxemaga ko'ra jami baxolar yig'indisidan iborat bo'ladi.

IV. Keyingi o'quv yiliga o'tkazilishning mezoni bo'lib, maksimal ballning 55%dan ko'proq ball yiqqanlik hisoblanadi, undan kam ball yiqqan magistratura talabasiatura talabasi magistratura talabasiatura talabasilar safidan chiqariladi.

Magistrlik amaliyoti rotasiya tugashi bilan kafedrada ishlab chiqilgan JB va YaB tarzida baxolanadi (II, IV i VI semestr tugashi bilan suhbatlar tarzida o'tkaziladi).

Amaliy ko'nikmalar:

Supervizor magistratura talabasining ushbu rotasiya davomida o'zlashtirgan nazariy bilimlarini baxolaydi. Har bir rotasiyaning yakunida dastur direktori, markazning davolash ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari va kafedraning katta o'qituvchisidan iborat komissiya magistratura talabasiing olgan bilim va ko'nikmalarini sinagan xolda imtixon o'tkazadi..Shunday qilib, xar bir amaliy rotasiyaning yakunida to'rtta baxoga ega bo'ladi: supervizor tomonidan qo'yilgan nazariy bilimi va egallagan amaliy ko'nikmasi uchun, komissiya tomonidan qo'yilgan nazariy bilimi va egallagan amaliy ko'nikmasi uchun (masalan, 5\5\4\4). Olingan baxolar magistratura talabasiatura talabasining yakuniy reytingini hisoblaganda e'tiborga olinadi.

1) Yakuniy nazorat xamma mavzuiy seminarlar tugaganda o'tkaziladi va o'z ichiga quyidagilarni oladi: nazariy bilimlar (seminar va testlarda qatnashganligi yuzasidan) uchun baxo (reyting) va amaliy ko'nikmalar (supervizorning baxosi va tavsifnomasi, komissiyaning amaliy rotasiya uchun

baxosi), dastur direktori bilan suxbat o‘tkazish. Utkir narkologik buzilishli bemorlarni klinik tekshiruvini yukori malakali ravishda utkazish.

Kasbiy bilimlardan tashqari, magistratura talabasi bemor va vrach o‘rtasida uyg‘unlashgan munosabatlarni o‘rnatish kabi insoniy sifatlarga xam ega bo‘lmog‘i kerak. Bu munosabatlar xurmat, dardkashlik, kasbiy maxoratdan iborat. Bunday xususiyatlar butun o‘quv dasturi davomida mavjud bo‘lishi va magistratura talabasiatura talabasining tavsifnomasida yoritilib o‘tishi lozim.

«Narkologiya» mutaxassisligi bo‘yicha magistratura talabalari uchun zaruriy amaliy ko‘nikmalar ro‘yxati

Tekshiruv usuli nomlanishi	I	II	III	IV	V	VI	Jami
1. Narkologik bemorlarning kasallik tarixini yoritish	5	5	5	10	10	10	45
2. Narkologik bemorlarni qabulxonadagi holatini yoritish	5	5	10	10	10	15	55
3. Narkolog vrachning bemor bilan birlamchi suxbati	10	10	20	20	30	30	120
4. Narkologik bemorlarni ob'ektiv usullar bilan tekshirish	2	2	5	5	5	5	24
5. Narkologik bemorning ruhiy xolatini to‘liq yoritish	2	2	5	5	5	5	24
6. Narkologik bemor yakinlaridan ob'ektiv anamnez yig‘ish	2	2	5	10	10	10	39
7. Narkologik bemor shaxsining premorbid xususiyatlarini aniqlash	10	10	20	20	30	30	120
8. Narkologik bemorlar ruhiy statusini tekshirishning ekspress usuli.	5	5	10	10	20	20	70
9. Narkologik bemorlarda motivasion intervyulash o‘tkazish	2	2	5	10	10	10	39
10. Narkotiklar qabulining umumiy belgilari	2	2	10	10	10	15	49
11. Narkotiklar qabulining tashqi belgilari	2	2	5	5	10	5	29
12. Nasha qabulining tashqi belgilari	5	5	10	10	15	15	60
13. Opiatlar qabulining tashqi belgilari	10	10	15	15	20	20	90
14. Psixostimulyatorlar qabulining tashqi belgilari	2	2	5	5	5	5	24
15. Gallyusinogenlar qabulining tashqi belgilari	1	1	1	1	1	1	6
16. Trankvilizatorlar qabulining tashqi belgilari	2	2	5	5	5	10	29
17. Uchuvchan narkotik vositalar qabulining tashqi belgilari	5	5	10	10	20	20	70
18. Alkogol mastligining ekspress diagnostika usullari	2	2	5	5	5	5	24
19. Narkotik qabulidan keyingi ruhiy qo‘zg‘alish holatidagi bemorni fiksasiya qilish	2	2	5	10	10	5	34
20. Sistemali naloksonli test o‘tkazish	1	1	2	2	5	2	13

--	--	--	--	--	--	--	--

Ilmiy-uslubiy ish xar oyda JB ko‘rinishida baxolanadi.

YaB quyidagi semestrlar yakunida quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

*III semestrda - 50 ta test yozish: **maks. ball –100,***

*IV semestr yakunida - o‘quv-uslubiy qo‘llanmasini ishlab chiqish: **maks. ball –100,***

*V semestr yakunida – ochiq dars o‘tkazish: **maks. ball –100.***

Ilmiy loyixani tayyorlash IV, V, VI semestrlarning xar bir oyida JB ko‘rinishida baxolanadi.

IV semestr –tibbiyotning muayyan muammosi yuzasidan tegishli adabiyotlarni yig‘ish va taxlil qilish.(ilmiy loyixaning mavzusiga mos xolda).

Ilmiy loyixani baxolash darajalari, **maks. ball –100.**

V semestr – shaxsiy tekshiruvlarning natijalari va interpretasiyasi.

VI semestr – ilmiy loyixani ximoyasi, **maks. ball –100.**

Yakuniy nazorat IV i V semestrlarda bajarilgan ilmiy loyixa oldindan kafedra majlisida muxokama qilingan xolda (protokol tuziladi), yarim yillik va yillik attestasiyalarda attestasion komissiyaga taqdim etiladi. VI semestrda ilmiy loyixaning aprotasiyasi (baxolangan tarzda) o‘tkaziladi. Maksimal ball – 100.

VI semestr yakunida davlat attestasiyasida ilmiy loyixani ximoyasi bo‘lib o‘tadi va akademiya rektori buyrug‘iga ko‘ra tuzilgan maxsus komissiya tomonidan baxolanadi.

III. MAGISTRATURA TALABASI BILIMINI BAXOLASH TARTIBI.

Reyting sistemasi magistratura talabasi o‘quv dasturi barcha bo‘limlarining materiallarini nazorat qilishning zamonaviy va adekvat uslubi bo‘lib, ta‘lim olayotgan magistratura talabasiatura talabasining bilimni ob'ektiv baxolashga yordam beradi.

Magistratura talabasiatura talabasi bilimni baxolayotganda davomati, darslarda faolligi, manipulyasiyalarda ishtirok etishi, seminarlarga tayyorgarlik darajasi, konspektlarning to‘liqligi, shuningdek chet tilida o‘zlashtirgan adabiyoti, klinik konferensiyalarda ishtirok etishi, amaliy mashg‘ulotlarni o‘tkazishi, o‘quv-uslubiy materiallarni tayyorlaganligi, ilmiy-izlanuvchanlik ishlarini tayyorlaganligi e‘tiborga olinadi.

Magistratura talabasiatura talabasining o‘zlashtirish baxosi doimiy tarzda xar bir semestr davomida 2 bosqichda quyidagi shalda o‘tkaziladi:

1 bosqich – joriy baxolash (JB),

2 bosqich - yakuniy baxolash (YaB) – yarim yillik yoki yillik attestasiya.

Nazoratning xar bir bosqichi 100 ballik sistemada baxolanadi.

Dissiplin bo'yicha semestr davomida maksimal balning 55% dan ortig'ini to'play olgan magistratura talabasi talabasi o'zlashtirgan deya baxolanadi.

Magistratura talabasining dasturning barcha bo'limlari bo'yicha nazariy va amaliy bilimlari uchun olgan bilimlari, jumladan ilmiy-pedagogik faoliyati, ilmiy loyixani tayyorlashi va Davlat attestasiyasining natijalari reyting ballarida baxolanadi va magistratura talabasining reyting daftarchasida aloxida qayd qilinadi.

Maksimal balning 55%idan kam bal to'plagan magistratura talabasi o'zlashtirmagan xisoblanadi va rektor buyrug'iga asosan belgilangan tarzda rezidntlar safidan o'chiriladi.

Reyting ballarini baxolash mezonlari:

Qoniqarsiz	– JB va YaB maksimal balidan 55% dan kamni tashkil etsa.
Qoniqarli	–JB vaYaB maksimal balidan 55-75,9% ni tashkil etsa.
Yaxshi	- JB vaYaB maksimal balidan 76-85,9% ni tashkil etsa.
A'lo	-JB vaYaB maksimal balidan 86-100% ni tashkil etsa.

IV. XULOSA.

Semestr davomida magistratura talabasi tomonidan JB yoki OB ko'rinishida to'plangan ballar, kafedraning o'quv jurnalida qayd etiladi.

Xar bir magistratura talabasi uchun YaB o'tkazish uchun magistratura talabasi dekanatida quyidagilar taqdim etiladi:

1. Magistratura talabasi kundalik protokollari solingan papka.
2. O'quv rejasining bo'limlari bo'yicha JB va OB natijalari ballar va ularga mos keladigan foizlarda ko'rsatilgan protokol va dastur direktorining imzosi, kafedra mudirining imzosi xam qayd qilingan bo'lishi kerak.
3. Magistratura talabasining attestasion varag'i quyidagi bo'limlardan iborat:
 - A. JB (OB) natijalari ball, foiz va unga mos keluvchi baxolarda ko'rsatiladi i (oldindan kafedrada qo'yiladi).
 - B. YaB ning natijalari ballar, foiz va unga mos keluvchi baxolarda ko'rsatilishi kerak (yarim yillik va yillik attestasiyalar natijalariga ko'ra qo'yiladi).
- V. Yakuniy natijalar ballar, foiz va unga mos baxolarda yuqoridagi 2 ko'rsatkichning yig'indisi sifatida qo'yiladi.

ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar:

1. Burkin M.M.i soavt. «Osnovi narkologii» Petrozavodsk 2002

2. Berezin S.V., K. S. Liseskiy. «Psixologiya ranney narkomanii». M.2000
3. Gavenko V.L. «Narkologiya», M.2003y.
4. Gofman A.G. «Klinicheskaya narkologiya» M.2003y.
5. Erishev O.F. i soavt. «Alkogolnaya zavisimost», Sankt-Peterburg, 2002
6. Shabanov P.D. «Narkologiya», M.2003y.
7. Ivanov N.N. «Rukovodstvo po narkologii» M.2002
8. Ivanov N.N. «Psixiatriya i narkologiya» M.2006

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. Alimov X.A, Alimov U.X, “Psixiatriya klinikasining mukaddimasi” Tashkent 1997.
2. Banskikov V.M, Korolenko S.T, Davidov I.V, «Obshaya psixopatologiya» M. 1971
3. Korkina M.V. va boshk «Psixiatriya» M. 1995.
4. Kerbikov O.V., Korkina M.V., Nadjarov R.A, Snejnevskiy A.V, «Psixiatriya» M. Medisina 1968.
5. Kirpichenko A.A, «Psixiatriya» Minsk 1989.
6. Murtalibov Sh.A s soavt. “Psixiatriya ma'lumotnoma” 1993.
7. Shoyusupova A.U, Xodjaeva N.I, “Psixiatriya” Tashkent 1995.